

Vyjádření Unie porodních asistentek k článku [Metodika organizace Komplexní péče o těhotnou ženu v České republice](#) vydaném v časopise *Gynekologie a porodnictví* 2/2021

Žádáme doporučené postupy reflektující současnou míru vědeckého poznání v oblasti zdravotní péče i společenských oborech

Naše profesní organizace se striktně distancuje od zásad poskytování prenatální péče stojících na paternalistických postojích, které ženu nepovažují za dostatečně způsobilou k tomu, aby mohla rozhodovat o péči, která jí bude poskytnuta, a o intervencích, které na ní budou vykonány. Žena je pro nás partnerkou, kterou respektujeme. Proto žádáme o revizi stávajících doporučených postupů České gynekologické a porodnické společnosti a zároveň o podporu vzniku a přijetí doporučených postupů v porodní asistenci, aby tyto dokumenty byly komplementární, reflektovaly současné poznatky vědy a odborných společností a využívaly celou škálu kompetencí porodní asistentky.

V druhém letošním čísle časopisu *Gynekologie a porodnictví* vyšel článek, který má lékařkám a lékařům přiblížit organizaci péče o těhotnou ženu se zaměřením na změnu v úhradové vyhlášce v oboru gynekologie a porodnictví. Tento pozitivní krok odhaluje mnohé nefunkční mechanismy (například v komunikaci mezi jednotlivými poskytovateli péče), ale také poukazuje na paternalistický přístup k ženám i jejich rodinám. Nejenže dehonestujícím způsobem prezentuje ženy jako nezletilé školačky, za které přebírá zodpovědnost ošetřující lékař, ale zcela opomíjí profesi porodní asistentky, jako by tyto vysokoškolsky vzdělané zdravotnice vůbec v systému zdravotnické péče neexistovaly.

UNIPA se více než 15 let snaží prosadit změny zdravotnického systému tak, aby porodní asistentky mohly pracovat dle svých kompetencí daných vyhláškou 55/2011 Sb., jež je v souladu s Evropskou směrnicí 80/154/EHS. Zároveň se stejně dlouho snaží o kultivaci komunikace zdravotnického systému jak uvnitř, tak i směrem ven. Jedním z příspěvků této snahy jsou [Principy péče v porodní asistenci](#), jejichž druhé revidované vydání vyšlo na jaře tohoto roku. První a obecná část těchto Principů se týká především etického rámce, ze kterého péče porodní asistentky vychází. V naší profesní organizaci prosazujeme partnerský přístup v péči o ženu. Základem je respekt, zdvořilost, porozumění, úcta, laskavost a čestnost, a to nejen k ženě, ale i k její rodině, jejíž členové jsou také příjemci zdravotní péče. Z úvodu článku *Metodika organizace Komplexní péče o těhotnou ženu v České republice* vyplývá, že i pro lékařky a lékaře je žena především klientka. Přesto se v následující části textu nachází údajně „nadsazený“ příklad, ve kterém žena vystupuje v roli „nezletilé školačky“ a lékař figuruje jako její „zákonný zástupce“. Článek kromě tohoto příkladu obsahuje velmi důležité a prospěšné informace. Od těch jistě nechceme odpoutávat pozornost. Zároveň ale není možné tento příklad zcela přejít jen jako neuváženě použitý příklad, zvláště pokud se vyskytuje v oficiálním dokumentu prezentujícím vzorový model poskytované péče. Model předjímající neúctu k příjemkyním péče, ale i k jejich rodinám, a odpírající rozhodovací autonomii

těhotným ženám, odmítáme stejně jako například přednosta Fakultní nemocnice Ostrava, senátor Ondřej Šimetka, který tento přírůstek označil za „bizarní“ a „totálně neuctivý k ženám, ale i k porodním asistentkám a lékařkám/lékařům“.

Přestože autoři článku tvrdí, že „při tvorbě metodiky organizace *Komplexní péče o těhotnou ženu* je velmi důležitá spolupráce odborné společnosti, poskytovatelů a plátců zdravotní péče“, v dalším textu z takové spolupráce odborné společnosti porodních asistentek zcela vylučují a stejně tak opomíjejí porodní asistentky jako poskytovatelky této péče. Jsme si vědomy, že doporučené postupy se týkají lékařské odbornosti, ale právě absence porodních asistentek v nich poukazuje na skutečnost, že je zcela popíráno nejen jakékoliv místo naší profese v systému péče o těhotnou ženu, ale i sama její existence.

Porodní asistence je obor, jehož hlavní podstatou je péče o fyziologicky těhotnou a rodící ženu a ženu po porodu. Porodnictví je lékařský obor, který se se svým kurativním zaměřením soustřeďuje na péči o ženy s nefyziologickým průběhem těhotenství, porodu či poporodního období a léčbu těchto patologií. Společně se pak tyto obory setkávají a v různé míře prolínají tak, aby žena dostala nejlepší možnou péči. Z výzkumů vyplývá, že pro fyziologicky těhotné ženy je tím nejlepším modelem kontinuální péče porodních asistentek.¹ A zároveň, že i ženy, které nemají zcela fyziologické těhotenství a potřebují cílenou léčbu lékaře, z péče porodní asistentky profitují.²

Opomíjení role porodních asistentek se pak projevuje nejen popřením jejich existence v popisovaném modelu péče, ale také nedostatečným obsahem výkonů poskytovaných porodní asistentkou ve vyhlášce „Seznam zdravotních výkonů“. Oba zásadní nedostatky – tedy pojetí těhotných žen jako nezletilých školaček a popření profese porodních asistentek – se střetávají v inkriminovaném článku. Zdravotnický systém, respektive jeho představitelé, nepočítají s tím, že by ženy mohly chtít rozhodovat o způsobu a podmínkách přijímané péče. Chce-li žena využít péče porodní asistentky tak, aby mohla být hrazena z veřejného zdravotního pojištění, musí ji vždy indikovat lékař, a to přesto, že vyhláška 55/2011 Sb. umožňuje porodní asistentce pracovat samostatně. Snaha o nápravu této neodůvodněné profesní diskriminace neprošla na jaře tohoto roku schválením v Poslanecké sněmovně. Žádáme o nápravu a přehodnocení modelu dispenzární péče o těhotné.

Magdaléna Ezrová, prezidentka UNIPA, ezrova@unipa.cz

Ivana Königsmarková, viceprezidentka UNIPA, konigsmarkova@unipa.cz

Andrea Bučková, viceprezidentka UNIPA, buckova@unipa.cz

Hana Hornychová, viceprezidentka UNIPA, hornychova@unipa.cz

Tereza Zachová, viceprezidentka UNIPA, zachova@unipa.cz

¹ [Doporučení WHO v oblasti předporodní péče pro pozitivní zkušenost s těhotenstvím](#)

² [Sandall J. Every woman needs a midwife, and some women need a doctor too. Birth. 2012 Dec;39\(4\):323-6. doi: 10.1111/birt.12010.](#)

Na vědomí:

Prof. MUDr. Marek Ľubušký, Ph.D., MHA - marek@lubusky.com

Prof. MUDr. Marian Kacerovský, Ph.D. - marian.kacerovsky@fnhk.cz

Prof. MUDr. Antonín Pařízek, CSc. - antonin.parizek@lf1.cuni.cz

MUDr. Vladimír Dvořák, Ph.D. - cgps@cgpsbrno.cz

Ing. Miroslav Jankůj, Ph.D. - miroslav.jankuj@vzp.cz

Ing. David Šmehlík, MHA - david.smehlik@vzp.cz

VZP - info@vzp.cz

ČGPS - cgps@artmedico.cz

Gynekologie a porodnictví - gynpor@medibay.cz

MZ - mzcr@mzcr.cz

MPSV - posta@mpsv.cz

ÚV - posta@vlada.cz

Pracovní skupina k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů

hradecka.lucie@vlada.cz safarik.radan@vlada.cz

Pracovní skupina pro porodnictví při České ženské lobby - porodnictvi@czlobby.cz